

Wanita Kanaan

Wong akeh nyoba mbenturi Yesus amarga tembungé lan dudu amarga mukjijat sing ditindakake.

Wanita Kanaan

“Aku wis nuduhake akeh panggawe becik saka Bapakku; Kanggo karya sing endi, sampeyan watu iki? Wong-wong Yahudi mangsuli, “Aku dudu watu sing marga saka tumindak becik, nanging amarga nyenyamah; amarga, dadi manungsa, sampeyan dadi Gusti Allah dhewe ”(Yokhanan 10:32 -33).

“Gusti Yesus banjur tindak saka kono, tindak menyang wilayah Tirus lan Sidon. Lan, ana wong wadon Kanaan, sing wis nilar wilayah kasebut, bengok-bengok, pangandikane, Gusti, Putrane Sang Prabu Dawud, welasana aku, manawa anakku wadon dhemit banget. Nanging dheweke ora mangsuli. Murid-muridé Gusti Yésus terus mara nang nggoné Gusti Yésus lan njaluk tulung: “Wis, pamitan, sapa sing bengok-bengok ngetutké awaké déwé.” Lan dheweke mangsuli, “Aku mung dikongkon nggawa wedhus-wedhus Israel sing ilang.” Banjur dheweke teka lan nyembah marang dheweke, matur, Gusti, tulungana aku! Nanging dheweke mangsuli, pangandikane: Ora becik yen njupuk roti bocah lan mbuwang anak kirik. Wangsulane, “Ya, Gusti, nanging asu-asu uga mangan potongan-potongan sing tiba saka méjané bendarané.” Gusti Yesus banjur mangsuli, “He, wanita, imanmu gedhe! Ayo dadi rampung kanggo sampeyan miturut kekarepan sampeyan. Lan wiwit jam semono putrine wis mari ”(Mt 15:21 -28).

Wong mukmin asing

Sawise ngritik Wong Farisi amarga mikir yen ngawula marang Gusti Allah padha karo tradhisi manungsa (Markus 7: 24-30), Yesus lan para sakabate tindak menyang tlatah Tirus lan Sidon.

Penginjil Lucas negesake manawa, ing negara liya, Yesus mlebu omah lan ora pengin dheweke ngerti yen dheweke ana ing kana, nanging ora bisa ndhelik. Wong wadon Yunani, Wong Syro-Fenisia getih, sing duwe anak wadon dhemit, nalika krungu bab Yesus, wiwit njaluk dheweke ngusir roh sing nyiksa dheweke saka putrine.

“Kanggo wanita, sing anak wadon duwe roh najis, krungu dheweke, banjur lunga lan sujud ing sikile” (Mrk 7:25).

Penginjil Matius nerangake manawa wanita kasebut nilar lingkungan kasebut lan wiwit nangis kanthi ujar:

– Dhuh, Putraning Dawud, kawula mugi Paduka welasi, anak kula temanten setan! Nanging, sanajan panjaluk kasebut, Yesus kayane ora ngrungokake dheweke.

Beda karo akeh wong liya sing krungu bab Yesus, wanita Kanaan ngumumake kasunyatan sing unik:

– ‘Dhuh, Putranipun Sang Prabu Dawud, kawula mugi Paduka welasi ...’.

Wanita kasebut ora sesambat karo pesulap, tukang sihir, dukun, ahli ajaib, dokter, lan liya-liyane, nanging dheweke sesambat karo Putraning Dawud. Nalika bani Israel takon apa Kristus pancen Putraning Daud, Putraning Allah, wanita Kanaan kasebut kanthi bengok-bengok yakin: – ‘Gusti, Putrane Sang Prabu Dawud ...’, kepastian aneh yen dibandhingake karo spekulasi masarakat “Wong akeh padha gumun lan muni:” Apa dudu Putrane Sang Prabu Dawud? “(Mt 12:23).

Gusti Allah wis janji ing tulisan suci manawa Sang Mesias

bakal dadi putrane Sang Prabu Dawud, lan masarakat Israel ngarep-arep tekane. Gusti Allah wis janji yen turune Dawud, miturut daging, bakal mbangun omah kanggo Gusti Allah lan karajan Israel bakal didegake luwih saka kabeh kerajaan (2 Sam. 7:13, 16). Nanging, ramalan sing padha negesake manawa keturunan iki bakal dadi Putraning Allah, amarga Gusti Allah bakal dadi Bapake, lan turune Putrane.

“Aku bakal dadi bapakne, lan dheweke bakal dadi anakku; lan yen aku melanggar hukum, aku bakal ngukum dheweke nganggo tongkat manungsa lan tatarane manungsa ”(2 Sam 7:14).

Sanajan dheweke lair ing kulawargane Dawud, amarga Maryam keturunan David, para ahli Toret lan wong Farisi nolak Mesias. Sanajan tulisan suci cetha manawa Gusti Allah duwe Putra, nanging ora percaya marang Sang Kristus lan nolak kemungkinan manawa Gusti Allah duwe Putra “Sapa sing munggah swarga lan mudhun? Sapa sing nutup angin ing tangan sampeyan? Sapa sing mateni banyu ing sandhangan? Sapa sing netepake kabeh ujung bumi? Jenengmu sopo Lan sapa jenengmu putra, yen sampeyan ngerti? ” (Pr 30: 3).

Ngadhepi pitakon Yesus: “Kepiye carane dheweke ngarani yen Kristus iku putrane Sang Prabu Dawud?” (Lk 20:41), para sing nuntut dheweke ora bisa mangsuli kenapa David ngarani putrane kanthi Lord, yen kudu anak-anak ngajeni wong tuwa lan dudu wong tuwa marang bocah-bocah kasebut (Lk 20:44), apa sing diarani wanita asing krungu bab Kristus wis cukup kanggo nyimpulake manawa Kristus Putraning Allah sing diarani Dawud minangka Gusti.

Saiki, sanajan wong asing, wanita kasebut krungu bab Kristus, lan informasi sing tekane dheweke nggawe dheweke nggawe keputusan yen Kristus minangka Mesias sing dijanjeni, keturunan David.

“Mangkene, bakal tumeka ing jamane, pangandikane Pangeran Yehuwah, yen Ingsun bakal mangenteni Pangadilan Sang Prabu

Dawud; lan, dadi raja, dheweke bakal mrentah lan tumindak kanthi wicaksana, lan bakal nindakake ukum lan keadilan ing nagara iki ”(Yer 23: 5).

Amarga tangise wong wadon mau, para sakabate padha trenyuh, lan njaluk marang Sang Kristus supaya dikongkon lunga. Nalika semana Yesus nanggapi para sakabat kanthi ujar:

– Aku mung dikongkon nggawa wedhus-wedhus Israel sing ilang.

Sanajan ana ing negara liya, Yesus negesake apa sing dadi misiate “Dheweke teka kanggo duweke, nanging wong-wong mau ora nampani” (Yokanan 1:11); “Wedhus sing ilang dadi umat-Ku, pangonane digawe salah, menyang gunung padha dialihake; wiwit bukit nganti bukit padha mlaku, dheweke lali karo papan dununge ”(Yer 50: 6).

Nalika masarakat Israel lali babagan ‘papan ngaso’, Gusti Allah ngutus Putrane, lair saka wong wadon, kanggo ngumumake:

“Ayo marani Aku, kabeh wong sing sayah lan katindhes, lan Aku bakal menehi leren” (Mt 11:28);

“Babagan Putrané, sing lair saka turune Dawud miturut daging” (Rm. 1: 3).

Nalika nimbali umate ngomong: – Ayo marani aku, kabeh wong sing kesel lan katindhes, Gusti Yesus negesake awake dhewe minangka kaleksanan apa sing diramalake dening Nabi Yeremia.

Umat ☐☐Mesias nolak dheweke, nanging wanita Kanaan nyedhaki Gusti Yesus lan nyembah, ujar:

– Gusti, tulungana aku!

Penginjil Matius negesake manawa amarga wanita kasebut njaluk tulung marang Kristus, mula dheweke nyembah. Amarga dheweke sesambat:

– Dhuh Gusti, tulungana aku! Wong wadon njaluk supaya nyembah Putrane Sang Prabu Dawud.

Krungu bab Gusti Yesus, wanita kasebut percaya yen Dheweke Putrane Sang Prabu Dawud, lan ing wektu sing padha, percaya manawa Kristus Putraning Allah, amarga dheweke nyembah marang dheweke njaluk tulung. Penginjil negesake kanthi cetha manawa tumindak njaluk Kristus menehi hadiah kanggo mbebasake putrine saka piala sing ala, sing mokal kanggo pria, yaiku nyembah.

Nyembah wanita kasebut ketoke ora duwe pengaruh, kaya sing dikandhani Gusti Yesus: – Ora luwih becik njupuk roti bocah lan mbuwang anak kirik. Tanggepan Kristus marang wanita kasebut minangka tanggepan saka tanggepan Kristus marang para sakabat.

Cathetan pamimpin penginjil Markus tegese persis saka ukara Kristus: “Ayo bocah luwih dhisik wareg; amarga ora gampang njupuk roti bocah lan mbuwang anak kirik ”(Markus 7:27). Gusti Yesus negesake manawa misine digandhengake karo kulawarga Israel, lan ngupayakake misi kasebut bisa dibandhingake karo tumindak kulawarga sing njupuk roti saka anak-anake lan menehi anak kirik.

Tanggepan wanita Kanaan iku kaget, amarga dheweke ora tumindak nyenengake yen dibandhingake karo segawon, lan wangsulan: – Ya, Gusti, nanging kirik uga mangan crumbs sing tiba saka meja bendarane. Nanging, dheweke negesake apa sing dicritakake dening Yesus, nanging dheweke ora golek panganan kanggo anak-anake, nanging kanggo remah-remah sing ana ing kirik kasebut.

Kanggo wanita kasebut, remah saka meja Putrane Dawud cukup kanggo ngrampungake masalahe. Dheweke nduduhake manawa dheweke ora arep njupuk roti saka bocah-bocah sing duwe hak dadi peserta ing meja kasebut, nanging crumb sing tiba saka meja Putrane Sang Prabu Dawud wis cukup.

Nalika semana Gusti Yesus mangsuli: – He wanita, imanmu gedhe! Ayo dadi rampung kanggo sampeyan miturut kekarepan sampeyan.

Wiwit jam iku putri wanita kasebut sehat.

Penting, dicathet manawa wanita Kanaan mau dirawuhi amarga dheweke percaya manawa Kristus minangka utusaning Allah, Putrane Sang Prabu Dawud, Pangeran, lan dudu amarga Yesus sedhik karo kahanane ibu sing nekat banget. Ora kentekan semangat bapak utawa ibu sing ndadekake Gusti Allah nulungi manungsa, amarga Kristus, nalika maca tulisan ing nabi Yésaya, sing ujar “Rohing Pangéran ana ing aku ...”, ujure: “Dina iki tulisanmu wis kayektenan ing kupingmu” (Lukas 4:21), lan negesake manawa kapercayan marang Gusti Allah sing ngindhari tangane Gusti, amarga akeh randha Nanging wong-wong sing mlarat ing Yerusalem, Nabi Elia dikirim menyang omah randha asing. Amarga? Amarga penduduk kutha Sarepta de Sidon ngakoni manawa Nabi Elia iku nabi, lan sanajan butuh, sing wates karo ora kentekan niat, dheweke nuduhake kapercayan marang Gusti Allah kanthi manut karo pangandikane nabi (Lukas 4:25 -26).

Kesaksian saka Tulisan

Akeh sing ngetutake Kristus duwe kabutuhane padha karo wanita Kanaan, nanging, ibune ora bisa ngerteni rong kasunyatan penting:

1. manawa Kristus Putraning Dawud, lan;
2. Putraning Allah, Pangeran.

Sanajan Kristus dikirim menyang wedhus sing ilang saka kulawarga Israel, ngumumake Injil lan nindakake mukjizat, nanging wong Israel nganggep Yesus Kristus mung nabi liyane “Ana sawetara, Yohanes Pembaptis; liyane, Eliya; lan liyane, Yeremia utawa salah sawijining nabi ”(Mt 16:14).

Amarga anak-anake Yakub ora ngakoni Yesus minangka utusaning Allah, Putraning Manungsa, Sang Kristus marang para sakabate: – ‘Lan sampeyan, sampeyan ngarani aku iki sapa?’. Nalika iku

rasul Pétrus nggawe pengakon sing apik banget (ngakoni) manawa Kristus Putraning Allah sing urip.

Amarga wong-wong Yahudi ora bisa ngerti manawa Kristus minangka Mesias sing dijanjekake, sanajan duwe tulisan ing Kitab Suci, minangka paseksi sejatine Gusti Allah babagan Putrane, mula Yesus mrentah marang para sakabate supaya ora ngumumake kasunyatan iki marang sapa wae.

“Banjur dhawuhe para sakabate supaya ora ngandhani sapa wae manawa dheweke iku Yesus Kristus” (Mt 16:20).

Napa Yesus ora pengin para sakabat ngumumake manawa Dheweke iku Kristus?

Amarga Gusti Yesus pengin wong padha precaya marang dheweke miturut Kitab Suci, amarga dheweke uga sing nek seni bab Panjenengane. Iki amarga Gusti Yesus negesake manawa: dheweke ora nampa paseksene manungsa, lan yen dheweke menehi kesaksian dhewe ora bakal bener “Yen Aku nek seni dhewe, paseksene iku ora bener” (Yokanan 5:31), lan manawa paseksen saka Sang Rama (saka Kitab Suci) iku bener lan cukup “Ana wong liya sing nek seni bab aku, lan aku ngerti nate paseksene tumrap aku iku sejatine” (Yokanan 5:32).

Sanajan kita ngerti manawa Yohanes Pembaptis nek seni bab Kristus, nanging paseksene kasebut minangka paseksi tumrap kasunyatan “Sampeyan ngutus utusan menyang Yohanes, lan dheweke nek seni apa sejatine” (Yokanan 5:33), yaiku kabeh sing diomongake Baptis ana hubungane langsung karo Kitab Suci, amarga mung tembunge Gusti Allah sing bener (Yohanes 17:17).

Saiki, Yesus ora pengin para sakabat nyampekano manawa Dheweke iku Sang Kristus amarga dheweke ora nampa paseksen saka manungsa (Yokanan 5:34), sadurunge Dheweke duwe paseksi sing luwih gedhe, kesaksiane Rama, lan kabeh wong kudu precaya marang paseksene manawa Gusti Allah direkam bab Putrané ing Kitab Suci “Sampeyan nggoleki Kitab Suci, amarga sampeyan ngira duwe urip langgeng, lan dheweke nek seni babagan aku”

(Yokanan 5:39).

Percaya marang Gusti Allah ora asale saka mukjijat, sadurunge nekseni manawa para nabi ngumumake kayekten (Yokanan 4:48). Nyritakake 'mukjizat' dudu bukti sing sejatine. Rasul Pétrus negesaké apa sing dadi seksi: "Nanging pangandikane Pangeran Yehuwah iku langgeng ing salawas-lawase. Lan iki pangandika sing diwartakake ana ing antaramu "(1 Ptr. 1:25). Kanggo nyekseni yaiku medhar pangandikaning Allah, ngomong apa sing diucapake ing Kitab Suci, lan mratelakake marang manungsa manawa Kristus iku Putraning Allah.

Saiki penekanan akeh yaiku wong lan mukjijat-mukjijat sing ditindakake, nanging ing Alkitab jelas manawa pelayanan para rasul dudu adhedhasar mukjizat, nanging adhedhasar tembung kasebut. Pidato Peter sing kaping pisanan nggawe kabar manawa para warga Yerusalem padha mireng paseksene ing Kitab Suci (Kisah Para Rasul 2:14 -36). Sanajan wong lumpuh mari ing lawang candhi, dheweke nolak wong sing ngrungokake supaya dheweke ora gumun karo pratandha mukjijat kasebut (Kis 3:12), banjur nerangake paseksen ing Kitab Suci (Kis 3:13 -26) .

Nalika wong-wong Yahudi mbenturi watu Stefanus, dheweke kaya Yohanes Pembaptis, sing nekseni babagan kayekten, yaiku negesake paseksene sing diparingake Gusti Allah babagan Putrane, ngumumake Kitab Suci marang wong-wong sing nesu (Kis 7:51 -53).

Yen Stefanus ngetung pratandha mukjijat, dheweke ora bakal dibenturi watu, amarga penolakan manungsa gegayutan karo tembung Injil lan ora ana gandhengane karo pratandha mukjijat (Yokanan 6:60). Wong akeh pengin watu Yesus amarga tembunge, dudu amarga mukjijat sing ditindakake.

"Aku wis nduduhké nèk kowé nduduhké sembarang sing apik karo Bapakku. Kanggo karya sing endi, sampeyan watu iki? Wong-wong Yahudi mangsuli, "Aku dudu watu sing marga saka tumindak becik, nanging amarga nyenyamah; amarga, dadi

manungsa, sampeyan dadi Gusti Allah dhewe "(Yokhanan 10:32-33).

Akeh sing ndeleng mukjijat sing ditindakake Kristus kanggo wanita Kanaan kasebut, nanging akeh wong sing ngetutake dheweke ora ngakoni manawa Yesus Putrane Sang Prabu Dawud kaya dheweke nalika krungu babagan Sabda abadi, pangandikane Pangeran sing tetep ing salawas-lawase. Wong-wong Israel dikongkon ngrungokake Injil, nanging dheweke kalah karo wanita Kanaan sing, nalika krungu bab Gusti Yesus, banjur menehi pujian, banjur njaluk Putrane Sang Prabu Dawud, banjur sujud.

Bentenane wanita kasebut yaiku amarga dheweke krungu lan percaya, nalika akeh wong sing ngetutake Kristus ndeleng mukjizat (Mt 11:20-22), mriksa tulisan suci (Yokanan 5:39) lan kanthi keliru nyimpulake yen Yesus mung Nabi. Dheweke nolak Kristus dadi ora duwe urip (Yokanan 5:40).

Ing wanita Kanaan lan pirang-pirang bangsa-bangsa liya sing percaya, wara-wara saka Yesaya kawujud:

"Aku digoleki wong-wong sing ora njaluk Aku, aku ditemokake saka wong-wong sing ora golek Aku; Aku ngandika marang bangsa sing ora dijenengi miturut jenengku: Iki aku. Aku iki "(Is 65: 1).

Saiki, kita wis ngerti manawa (iman teka saka ngrungokake,) lan ngrungokake pangandikaning Allah, lan apa sing dirungokake wanita kasebut cukup kanggo percaya "Kepiye carane wong-wong mau bakal nyaingi Panjenengané, sing wis padha ora percaya? Lan kepiye dheweke bakal percaya marang Panjenengane, sing wis ora dingerteni? lan kepiye bakal dirungokake, yen ora ana sing martakake? " (Rm 10:14). Sapa wae sing ngrungokake lan percaya bakal diberkahi, amarga Yesus dhewe ujar: Pangandikane Gusti Yesus: "Amarga kowé weruh Aku, Tomas, kowé percaya; begja wong sing durung weruh, nanging wis percaya. "(Yokanan 20:29).

Nalika wanita Kanaan percaya, dheweke bakal ndeleng kamulyane Gusti Allah Gusti Yesus semaur: "Apa aku ora ngomong marang

kowe nèk kowe pretyaya, kowe bakal weruh kamulyané Gusti Allah?” (Yokanan 11:40), ora kaya wong Israel sing ngarep-arep bisa ndeleng gaib supaya bisa percaya Wong-wong mau semaur: “Apa pratandha sampeyan, supaya aku bisa ndeleng dheweke lan percaya marang sampeyan? Kowe lagi ngapa? ” (Yo 6:30).

Saiki kamulyaning Allah dicethakaké ana ing pasuryané Kristus, dudu ing tumindak mukjijat “Amarga Gusti Allah, sing ujar manawa pepadhang iku sumunar saka peteng, sumunar ing ati kita, kanggo madhangi kawruh kamulyane Gusti Allah, ana ing pasuryan Yesus Kristus” (2Co 4: 6). Sing ngirit yaiku padhanging pasuryane Pangeran Yehuwah sing ndhelikake pasuryane saka turune Israel “Lan aku bakal ngenteni Pangeran Yehuwah, sing ndhelikake pasuryane saka turune Yakub, lan aku bakal ngenteni dheweke” (Is 8:17; Sl 80: 3).

Wanita Kanaan dirawuhi amarga dheweke percaya, dudu amarga dheweke nyelehake Yesus ing tembok, utawa amarga dheweke meres dheweke kanthi ujar: – Yen sampeyan ora mangsuli aku, aku bakal ngilangi tulisan suci. Sadurunge dianugerahi pembebasan putrine, wanita kasebut wis percaya, ora beda karo akeh wong sing pengin tumindak mukjijat.

Apa sing dirungokké wong wédok Kanaan bab Kristus? Saiki, yen iman teka saka pangrungon, lan pangrungon liwat pangandikaning Allah. Sing dirungokake wanita Kanaan dudu kesaksian mukjijat utawa ana wong sing misuwur wis diowahi. Krungu manawa ana wong sing mukjizat, utawa maca spanduk sing ujar manawa dheweke wis entuk sih-rahmat, ora bakal nggawe wong terang-terangan ngakoni yen Kristus Putraning Dawud!

Paseksen sing ngasilake iman iku asale saka ing Kitab Suci, amarga iku seksine Sang Kristus. Ngandika yen seniman wis diowahi, utawa manawa ana wong sing narkoba, lacur, lan liya-liyane, dudu angger-anggering Toret lan kesaksian sing ana ing antarane para sakabate Kristus. Nabi Yesaya cetha: “Kanggo angger-anggering Toret lan paseksen! Yen dheweke ora ngucapake miturut tembung iki, mula ora ana cahya ing dheweke ”(Is

8:20).

Kesaksian minangka ciri khas greja, dudu pratandha mukjijat, amarga Kristus dhewe ngelingake manawa para nabi palsu bakal nindakake pratandha, medhar wangsit lan nundhungi dhemit (Mt 7: 22). Woh sing metu saka lambe, yaiku, paseksen kasebut beda karo nabi sing bener lan nabi palsu, amarga nabi palsu bakal nyamar dadi wedhus, saengga kanthi tumindak lan penampilan ora bisa dingerteni (Mt 7:15 -16).

'Sapa wae sing percaya marang Aku miturut Injil' yaiku kahanan sing wis ditemtokake dening Kristus, mula ana manungsa sing terang "Sapa sing pretyaya marang Aku, kaya sing ditulis ing Kitab Suci, banyu ilèn bakal mili saka rahimé" (Yohanes 7:38), amarga pangandikané Kristus yaiku Roh lan urip (Yohanes 6:63), wiji sing ora bisa rusak, lan mung winih sing kaya mengkene bakal urip anyar sing menehi urip langgeng (1 Ptr. 1:23).

Sapa wae sing percaya marang Sang Kristus minangka Putrane Sang Prabu Dawud, Gusti, Putraning Allah sing urip, wis dudu wong asing lan wong liya. Dheweke ora bakal manggon ing remah-remah sing tiba saka meja tuane, nanging dheweke wis dadi warga negara suci. Dadi peserta ing kulawarga Gusti Allah "Yen sampeyan ora ana maneh wong manca utawa wong liya, nanging warga negara liya karo para suci lan kulawargane Gusti Allah" (Ef 2:19).

Sapa wae sing percaya marang Putrane Sang Prabu Dawud, bakal percaya marang keturunan sing dijanjekake marang Rama Abraham, mula dheweke bakal diberkahi minangka wong sing percaya karo Abraham, lan melu kabeh mupangat sing dijanjekake dening Gusti Allah lumantar para nabi suci, amarga kabeh sing ditulis para nabi, nulis bab Putra (Yokanan 5:46 -47; Ibr 1: 1-2).

Sapa wae sing percaya bisa nindakake kabeh perkara ing Gusti Allah, kaya sing diwaca:

"Amarga kanthi percaya, nelukake kerajaan, nindakake kabeneran, nggayuh janji, nutup cangkem singa, mateni geni,

uwal saka pedhang, saka kekirangan, dheweke entuk kekuwatan, nalika perang nempuh perang, dheweke nglumpukake wadya-bala. Wong liyo Wanita nampa seda kanthi ditangekake; ana sing disiksa, ora nampa kabebasan, supaya bisa diuripake maneh; Lan liyane ngalami scorn lan scourges, lan uga chain lan kunjara. Dheweke dibenturi watu, dirayut, diadili, dipateni karo pedhang; padha mlaku nganggo sandhangan wedhus lan kulit wedhus, ora duwe apa-apa, nandhang sangsara lan dilarani (sing jagad iki ora pantes), ngumbara liwat ara-ara samun, gunung, lan liwat jugangan lan guwa-guwa bumi. Lan kabeh wong kasebut, sawise duwe paseksen kanthi iman, ora nggayuh janji, Gusti Allah nyedhiyakake prekara sing luwih becik tumrap kita, yen dheweke ora bakal sampurna tanpa kita "(Heb 11:33 -40)